

Lp. 30/a		3. Miejscowość
WEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU	
1. Nazwa	2. Czas powstania	
Dom mieszkalny wielorodzinny	pocz. XX w.	Józefów
7. Fotografia z opisem wskazującym na orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym		4. Adres
		Piłsudskiego 124/od Powst. W-wy 05-420 Józefów obr. 44 działka 144
Widok od strony południowo-wschodniej z ul. Powstańców W-wy. Fot. 2025.		5. Przynależność administracyjna
		województwo mazowieckie powiat otwocki gmina Józefów
		6. Formy ochrony
Widok od strony południowej. Foto 2005.		WEZ 2012
		
Widok od strony południowo-zachodniej z podwórza. Foto 2005.		

Lp. 30/b

8. Historia, opis i wartości

W 1880 r. Elwiro Michał Andriolli kupił tereny po obu stronach rzeki Świder, nazwał je Brzegami. Budował swoje dworki po lewej stronie rzeki przez 10 lat. Po jego śmierci Brzegi były dzielone i sprzedawane. Zapewne wtedy Osadę Jarosław i część Osady Walerianów nabył Stanisław Reiswasser i zapoczątkowując zagospodarowanie prawej strony Świdra zbudował dom. Część gruntu sprzedawał. Wedle przekazów lokalnych dużą działkę kupił od niego ksiądz Hipolit Rostkowski. Cztery lata po śmierci księdza, na 16 lipca 1920 wyznaczono licytację spadku po nim, który obejmował nieruch. wiejską „Świdry Małe” położoną w miejscowości letniczej Józefów – 2 dzies. 805 sąż placu, 6 domów drewnianych, 1 domu murowanego. W 1934 r. na geodezyjnych planach zaznaczono na posesji Hipolita Rostkowskiego 5 domów, dwa na wydzielonej działce opisano jako własność Arona i Ruchli Spiro. Dom pod adresem Piłsudskiego 124, ale właściwie stojący przy ul. Powstańców Warszawy, jest jednym z domów letniskowych należących do posesji księdza Hipolita Rostkowskiego. Wg. karty zabytku, wykonanej przez Lesławę Ciech, na piecu widnieje data 1894 r. Obecnie dom prywatny o pierwotnej funkcji letniskowej.

Dom drewniany parterowy na podmurówce i podwalinie, z dwuspadowym dachem pokrytym papą, na planie prostokąta z 3 werandami posadowionymi na słupkach ceglanych – frontową i bocznymi. Elewacje oszalowane profilowanymi deskami ułożonymi naprzemiennie, frontowa 5-osiowa, tylna 4-osiowa, szczytowe 1-osiowe. Werandy oraz daszek nad wejściem od podwórza bogato zdobione wycinankami z desek – wypełnienie balustrad, przestrzenie w górnej części konstrukcji, gzymsy i wykończenie ażurowe wiatrownic dachów domu i werand. Otwory okienne i drzwiowe wydają się oryginalne

Wartość historyczna związana jest z osobami, których inwestycje zapoczątkowały letniskowy rozwój osad wzdłuż linii Kolei Nadwiślańskiej. To Stanisław Reiswasser, wysokiej rangi urzędnik kolejowy, który w XIX w. kupił tu ponad 60 ha terenów ziemi po obu stronach rzeki Świder oraz ksiądz Hipolit Rostkowski – proboszcz w sąsiedniej Wiązownie w latach 1888-1916. Który z nich pobrał domy, pozostaje zagadką.

Dom jest dobrym przykładem wczesnej drewnianej zabudowy Józefowa o niedużych gabarytach. Zachował ciekawy detal architektoniczny który stanowi jego wartość artystyczną. Wartością naukową jest autentyczność substancji, konstrukcja, rozwiązania materiałowe i technologia wykonania.

Źródła: Plany Bema, Wyd. Geodezji i Kartografii, Starostwo Powiatowe w Otwocku; Obw. Publ. 14.04.1920; Prasa 1900-1939; Archiwum Państwowe w Warszawie O. w Otwocku, Hipoteka Otwock, j. 1279, 335

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Lidia Głazewska-Dańko

4 czerwca 2025

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków